

Mile Šikman

ORGANIZOVANI KRIMINALITET

VISOKA POSLOVNO TEHNIČKA ŠKOLA
DOBOJ

**VISOKA POSLOVNO TEHNIČKA ŠKOLA
DOBOJ**

Dr Mile Šikman

ORGANIZOVANI KRIMINALITET

Trinaest
strani

Štampano
u "Doboj", Doboj

© Visoka poslovna tehnička škola Doboj, 2013.

ISBN 978-99522-267-0-7

Doboj, 2013.

Izdavač:
VISOKA POSLOVNO TEHNIČKA ŠKOLA

Za izdavača:
Mr Ladin GOSTIMIROVIĆ

Autor:
Dr Mile ŠIKMAN

Recenzenti:
Prof. dr Mile MATIJEVIĆ
Prof. dr Goran BOŠKOVIĆ

Urednik:
Mr Ladin GOSTIMIROVIĆ

Lektor i korektor:
Mr Slavica GOSTIMIROVIĆ

Kompjuterska priprema:
Dragan KECMAN

Tiraž:
600

Štampa:
SZR „Grafičar” Doboj

© Visoka poslovno tehnička škola, Doboj, 2013.

ISBN 978-99955-767-0-7

PREDGOVOR

Udžbenik pod nazivom „Organizovani kriminalitet” pripremljen je za potrebe izučavanja istoimenog predmeta na Visokoj poslovno tehničkoj školi iz Doboja. Osnova udžbenika je autorova monografija pod nazivom “Organizovani kriminalitet – krivični, procesni, kriminalistički aspekt” (izdavač: Defendologija centar za bezbjednosna sociološka i kriminološka istraživanja, Banja Luka, 2010. godina), prilagođena navedenom nastavnom predmetu. Udžbenik se sastoji iz dva dijela: prvog, organizovani kriminalitet koji opisuje organizovani kriminalitet kao pojavu u njenoj etiološkoj i fenomenološkoj dimenziji, bavi se pojmovno-kategorijalnim određenjem i osnovnim karakteristikama organizovanog kriminaliteta. Drugi deo tiče se suprotstavljanja organizovanom kriminalitetu, te uključujući njegove krivične procesne inkriminacije. Težište ovog udžbenika bavi se problemom istraživanja kriminalnog fenomena organizovanog kriminaliteta, kao i pitanja koja se tiču suprotstavljanja organizovanom kriminalitetu primenom savremenih metoda za otkrivanje i istragu krivičnih dela organizovanog kriminaliteta, što podrazumeva i istraživanje krivičnih, procesnih i kriminalističkih aspekata primene savremenih metoda u suprotstavljanju organizovanom kriminalitetu.

Autor

SADRŽAJ

Predgovor	5
Uvod	11
1. Organizovani kriminalitet kao naučna disciplina i nastavni predmet	13
2. Odnos nastavnog predmeta organizovani kriminalitet sa srodnim nastavnim predmetima	19

I ORGANIZOVANI KRIMINALITET

1. Pojam i definicije organizovanog kriminaliteta	27
1.1. Problemi različitog shvatanja pojma organizovanog kriminaliteta	27
1.2. Definisane organizovanog kriminaliteta	33
2. Karakteristike organizovanog kriminaliteta	39
3. Odnos organizovanog kriminaliteta sa drugim vrstama kriminaliteta	47
3.1. Odnos organizovanog kriminaliteta prema nasilničkom kriminalitetu i terorizmu	47
3.2. Odnos organizovanog kriminaliteta prema korupciji i kriminalitetu belog okovratnika	53
4. Pojam mafije i njene bitne karakteristike	59
4.1. Mafija – mit ili stvarnost	62
4.2. Italijanska mafija	66
4.3. Američka mafija	71
4.4. Kolumbijski narkokarteli	73
4.5. Meksički narkokarteli	76
4.6. Ruska mafija	78
4.7. Japanska mafija – Jakuze	80
4.8. Kineska mafija – Trijade i Tongovi	82
4.9. Nigerijska mafija	83
5. Uzroci koji pogoduju nastanku i razvoju organizovanog kriminaliteta	85
6. Fenomenološka dimenzija organizovanog kriminaliteta	91
7. Osnovni oblici delatnosti organizovanog kriminaliteta	96
7.1. Delatnosti organizovanog kriminaliteta u vezi sa opojnim drogama ...	96
7.1.1. Zakonsko određenje krivičnih dela u vezi sa opojnim drogama ...	97
7.1.2. Trendovi u krijumčarenju opojnih droga u svetu	102
7.2. Krijumčarenje kao delatnost organizovanog kriminaliteta	105
7.2.1. Krijumčarenje oružja i municije	107
7.2.2. Krijumčarenje migranata	110
7.2.3. Krijumčarenje i ilegalna trgovina kulturnim dobrima	112
7.2.4. Krijumčarenje i ilegalno unošenje nuklearnog materijala, radioaktivnog otpada i drugih opasnih materija	117

7.3. Trgovina ljudskim bićima kao delatnost organizovanog kriminaliteta	120
7.3.1. Trgovina ljudskim bićima radi vršenja prostitucije	125
7.3.2. Trgovina decom radi bavljenja dečijom pornografijom i prostitucijom	128
7.4. Neki oblici organizovanog kriminaliteta u privredno-finansijskom poslovanju	132
7.4.1. Zloupotreba ovlašćenja u privredi i zloupotreba službenog položaja	132
7.4.2. Organizovani oblici falsifikovanja novca i stavljanje falsifikovanog novca u opticaj	134
7.4.3. Pranje novca (oblici ispoljavanja i načini pranja novca)	136
7.4.4. Falsifikovanje kreditnih kartica za bezgotovinsko plaćanje	142
7.5. Korupcija kao delatnost organizovanog kriminaliteta	145
7.6. Ostali oblici organizovanog kriminaliteta	148
7.6.1. Organizovani nasilnički kriminalitet	148
7.6.2. Organizovani kompjuterski kriminalitet	153
7.6.3. Organizovano kockanje	156
7.6.4. Zloupotreba autorskih prava	157
7.6.5. Organizovana krađa motornih vozila	159

II SUPROTSTAVLJANJE ORGANIZOVANOM KRIMINALITETU

1. Krivičnopravni aspekti organizovanog kriminaliteta	165
1.1. Materijalnopravni aspekti suprotstavljanja organizovanom kriminalitetu	165
1.1.1. Krivična dela organizovanog kriminaliteta sa aspekta krivičnog prava	166
1.1.1.1. Krivična dela organizovanog kriminaliteta kojima se formira kriminalna organizacija	169
1.1.2. Oblici saučesništva u kojima se manifestuje izvršenje pojedinih krivičnih dela organizovanog kriminaliteta	176
1.2. Krivičnoprocesni aspekti suprotstavljanja organizovanom kriminalitetu	186
1.2.1. Krivičnoprocesna posebna sredstva i metode suprotstavljanja organizovanom kriminalitetu – specijalne istražne tehnike	189
1.2.2. Krivičnoprocesna posebna sredstva i metode suprotstavljanja organizovanom kriminalitetu – oduzimanje nelegalno stečene imovine	191
1.2.3. Krivičnoprocesni subjekti u suprotstavljanju organizovanom kriminalitetu	195
2. Kriminalistički aspekti otkrivanja i istrage krivičnih dela organizovanog kriminaliteta	199
2.1. Kriminalistički pristup u suprotstavljanju organizovanom kriminalitetu	203

2.1.1. Strategijski pristup i strategijska analiza organizovanog kriminaliteta	205
2.1.2. Kriminalističkoobaveštajni rad u suprotstavljanju organizovanom kriminalitetu	214
2.2. Otkrivanje i razjašnjavanje krivičnih dela organizovanog kriminaliteta	221
2.2.1. Osnovni izvori saznanja i mere po saznanju za krivična dela organizovanog kriminaliteta	223
2.2.2. Primena indicijalnog metoda pri razjašnjavanju i dokazivanju krivičnih dela organizovanog kriminaliteta	228
2.2.3. Kriminalističkotaktičke mere i radnje u suprotstavljanju organizovanom kriminalitetu	239
3. Savremene metode otkrivanja i istrage krivičnih dela organizovanog kriminaliteta	244
3.1. Međunarodnopravni osnov primene specijalnih istražnih tehnika	244
3.2. Savremene metode otkrivanja i istrage krivičnih dela organizovanog kriminaliteta u RS i BiH	247
3.3. Nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija	258
3.4. Pristup kompjuterskim sistemima i kompjutersko sravnjenje podataka	261
3.5. Nadzor i tehničko snimanje prostorija	263
3.6. Tajno praćenje i tehničko snimanje lica, transportnih sredstava i predmeta koji su u vezi sa njima	264
3.7. Korišćenje prikriivenih istražitelja i korišćenje informatora	266
3.7.1. Korišćenje prikriivenog istražitelja	266
3.7.2. Korišćenje informatora	269
3.8. Simulovani i kontrolisani otkup predmeta i simulovano davanje potkupnine	276
3.9. Nadzirani prevoz i isporuka predmeta	277
Literatura	281

CIP - Каталогизacija y publikaciji
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

343.9.02(075.8)

ШИКМАН, Миле

Organizovani kriminalitet / Mile Šikman. -
Doboj : Visoka poslovno tehnička škola, 2013
(Doboj : Grafičar). - 298 str. ; 25 cm

Tiraž 600. - Napomene i bibliografske reference uz
tekst. - Bibliografija: str. 281-295.

ISBN 978-99955-767-0-7

COBISS.BH-ID 3653912